

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Capvt V. Vtrùm pauperes ad decimarum præstationem teneantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

eorum peccatis communicare, sed postquam penituerint, possunt ab eis de his recipi decima. Idem tradit Dominicus Soto sup. citato loco, ex sententia, ut videtur, ejusdem D. Th. admonens, D. Thomam loqui secundum sui temporis regionisque morem, quo personales decimæ profus in usu erant. Iam vero, addit Soto, nullibi, quod audivimus, ejusdem perstat decimarum observatio. Interim sententia D. Thomæ juri convenit, & responso Ulpiani confirmatur in l. 4. §. sed quod meretur D. De condic. ob. turp. causam, & in l. Affectionis §. D. De donationib. Priori responso ita loquitur Ulpian. Sed & quod meretrici datur, repeti non potest, ut Labeo & Marcellus scribunt; sed novatione, non ea quæ utriusque turpitudine versatur, sed solius danti: illam enim turpiter facere, quod sit meretrix; non turpiter accipere, cum sit meretrix. Posteriore responso his verbis idem Ulpian. Affectionis gratia neque honesta neque inhonesta donationes sunt prohibita: honesta erga bene merentes, amicos vel necessarios, inhonesta circa meretrices. Idem judicium est de mimis, morionibus & parasitis, de quibus latius consule Did. Covarr. in cap. Peccatum. De reg. jur. lib.

6. p. 2. §. 2. Quare non obstant text. in d. c. Ex transmissis, & in d. c. Non est putanda: nam hi referendi sunt ad alterum caput bonorum, quæ restitutioni subjacent, sicut ex D. Thoma & Soto jam explicavimus.

Argumenta verò deducta ex l. 1. l. 3. l. ult. D. De condic. ob. turp. causam. nonnihil quidem nos commovent, sed tamen rectè eis occurritur: quod dictis legibus ideo restitutio fieri jubeatur, quod is, qui dat judici, ut secundum se in bona causa pronunciet, vel ut commodatarius sive depositarius rem reddat, ipse dans timore ductus id faciat, ne justam alioquin causam amittat, aut res sua commodata vel deposita supprimatur, aut aliò avertatur; & id quidem faciat in mercedem operæ, quæ alioquin à recipiente erat gratis præstanda. Quod non est in meretrice, mimo, morione, qui non coguntur gratis suam professionem exercere. Vide quæ fusius de hac retractant Navar. in Manuali c. 17. num. 31. cum seqq. & Greg. de Valent. tom. 3. Comment. Theol. disp. 3. q. 9. & disp. 5. q. 6. puncto 4. & 5.

CAPUT V.

Utrum pauperes ad decimarum præstationem teneantur.

SUMMARIUM.

1. Pauperes ad decimas anteneantur.
2. Decima tributa ingenium animarum.
3. Regula, Dolo facit, qui petit &c. explicata.

Qua situm est, an is ad præstandas decimas obligatus sit, qui ex prædiis suis non nisi sibi & familiæ suæ necessaria colligit. Et certius est, obligatum esse, per ea, quæ superiori Cap. disseruimus. Si quidem debitor obtentu inopia suæ non liberatur ab obligatione; imò, si ita res ferat, in carcerem detruditur, nisi cesserit bonis suis, l. 1. & quæ ibi traduntur D. C. Qui bon. ced. poss. Sed in decimis id multo magis obtinet, quod Ecclesia, cui debentur, jus habeat in rem, hoc est, in ipsos fructus collectos, ut supra proximo Cap. demonstravimus. Adeoque Ecclesia ipsa, si debitorem decimarum suspectum habet, potest ipsi inhibere, ne se absente, vel alius suo nomine fructus colligat vel exportet. Specul. in tir. de decimis num. 12. Guido Papa q. 283. & additio q. 433. in dec. Tholof. arg. l. 2. ibi, sub aspectu etiam Curialium, C.

Quando & quib. quarta pars deb. lib. 10. l. Si sufficit. 29. D. De inoff. testam. l. Nam ita dicitur 39. D. De ad. opte l. De unoquoque 47. D. De ro. judic. c. 2. De procurat. in 6. Idque hanc rationem habet, quod, ubi alterius præjudicium vertitur, semper vocandus sit is, cujus interest, aut saltem ipse licite interesse potest, jam D. V. jurib. non verò ob eam rationem, quam comminiscuntur alii, quod decimæ sint pars fructuum, ergò & fundi, quia fructus sunt pars fundi, l. Fructus 13. D. De rei vindic. nam falsa hæc ratio est & ejus consecutio. Decimæ quidem sunt pars fructuum, sed à solo separatorum, ut ante cap. 4. comprobavimus: non igitur pars fundi sunt, quia nec fructus separati amplius fundi pars sunt, sed soli fructus pendentes pars fundi censentur, l. Fructus 44. D. eod. Neque in hac re interest, quibus debeantur decimæ; probatæ ve improbatæ vitæ sint; divites an pauperes; nec enim ideo creditoris jus minuitur, cap. Tua nobis. 6. vers. prætextu. tit. Facit elegans textus in can. Fortè xlv. q. 5. ubi ita Augustinus: Fortè aliquis hoc secum cogitat, & dicit: multi sunt Christiani divites, avari, cupidi, non habeo peccatum, si suum illis absumero.

absulero, & pauperibus dedero. Vnde enim illi nihil boni agunt, mercedem habere potero, si ego elemosinam dedero. Etenim in hac re parcat unusquisque animam suam, quia huiusmodi cogitatio ex diaboli calliditate suggeritur. Nam etiamsi totum tribuat pauperibus, quod absulerit, addit potius peccata, quam minuatur.

2. Sed objicies, decimæ sunt tributa egentium animarum, can. fin. xvi. quæst. 1. ac proinde cum Clerici, quibus solvantur decimæ, teneantur eas pauperibus communicare, frustra à pauperibus eas petunt, quas solutas postea ipsi restituere teneantur, juxta regulam Juris, Dolo facit, qui petit, quod restituere oportet eumdem, c. Dolo De R. I. in 6. † In eadem sententiam Paulus J. C. Dolo facit, qui petit, quod redditurus est, l. Dolo §. D. De doli mali except. Verum respondetur, decimas prin-

cipaliter solvi Deo, in signum universalis dominii, per text. in d. c. Tua nobis 2. 6. hoc tit. atque idcirco cum prospectu Dei præstentur, prius à debitore exsolvendæ sunt, deinde à Clericis restituendæ, si ita dicitur inopia debitoris, aut saltem brevi manu, uti dicitur, acceptæ remittendæ. Unde prædictæ regulæ locus non est, ubi præjudicium alterius (ut hoc in casu, Dei) vertitur, ex sententia Butrii & aliorum in cap. Cum homines num. 7. hoc tit. Iunge Gloss. in can. Quicumque in verb. quod minus xvi. quæst. 8. Quin & Pauorm. in d. cap. Cum homines, non malè existimat, debitorem decimarum, si fame obruatur, justè posse eas denegare; cum in tali necessitate omnia communia sint, can. Discipulos, de consecr. dist. 5. can. Sicut dist. 47. §. l. 2. §. cum in eadem, in fine D. Ad L. Rhod. de jactu.

CAPUT VI.

Utrum Clerici & Monachi ad decimas teneantur.

SUMMARIUM.

1. Tenentur ad decimarum præstationem laici quilibet.
2. An & Clerici?
3. Intellectus c. 2. h. t.
4. Personales decimas Clerici debent Clericis.
5. Explicatio c. in l. De censib.
6. Monachi ad decimas prædiales an teneantur.
7. Monachorum exemptorum à decimis privilegium personale.
8. Ut & privilegium fisci de non solvendis vestigalibus.
9. Exemptio ista accipienda de propriis prædiis Monachorum.
10. Et ne immium ladat Ecclesiam, cui aliàs decima debentur.
11. Cessante causâ cessare privilegium immunitatis.
12. Privilegium de non solvendis decimis ut præscribitur.
13. 16. Conciliatio c. Si de terra cum c. Accedentibus De privil.
14. Privilegium amittitur sententiâ latâ contra illud.

INter omnes convenit, laicos cujuslibet ordinis & conditionis ad præstationem decimarum, tam personalium quam prædialium, ex juris præscripto obligari, sicut antè c. 4. comprobavimus.

2. At disputationis est, An idem obtineat in Cler-

ricis & Monachis? Er quidem in Clericis negari videretur, text. in c. 2. hoc tit. ubi his verbis Paschalis S. Pont. Novum genus exactionis est, ut Clerici à Clericis decimas exigant, cum nunquam in lege Domini hoc legamus: non enim Levita à Levitis decimas recepisse leguntur. Illi profectò qui à Clericis spiritualium ministeriorum labores accipiunt, decimas eis debent. Quo textu motus D. Thom. in 2. 2. quæst. 87. art. 4. in respons. putavit Clericos, quatenus Clerici sunt, id est, possessiones Ecclesiasticas habent, non teneri ad solvendas decimas: aliter, si proprio jure, id est, ex successione hæreditaria, vel alio titulo prædia possideant; nam hac specie censet, eos esse obligatos ad decimarum functionem. Contra verò afferunt textus in can. Si quis laicus, in can. Ecclesia & in can. Quicumque xvi. quæst. 1. quibus etiam ex prædiis dotalibus jubentur solvi decimæ illi Ecclesie, cui antè debebantur. Non igitur Clerici ratione prædiorum Ecclesiasticorum immunes sunt à præstatione decimarum. Et ratio ipsa evincit, siquidem factum alienantis prædium in Ecclesiam priori Ecclesie nocere non potuit, l. Factum cuique suum D. De R. I. Et quod eleganter inquit text. in unico De alienat. feudi lib. 1. Ecclesia cultrix & auctrix justitiae non patitur contra justitiam aliquid fieri in se, vel in alterum. Quare si prædia ab una Ecclesia in aliam translata eximerentur à functione decimarum, id injustè & non aliter fieret, quam cum detrimento prioris.

Nec obstat textus in d. c. 2. hoc tit. Quia si ibidem 3.

li 3.

Inter-